

Національна академія наук України
Національна академія педагогічних наук України
Інститут філософії імені Г. С. Сковороди
Інститут політичних і етнонаціональних досліджень імені І. Ф. Кураса
Інститут історії України
Інститут всесвітньої історії
Інститут соціології
Інститут соціальної та політичної психології
Інститут обдарованої дитини
Всеукраїнська газета «Освіта і суспільство»

МАТЕРІАЛИ

*VI Всеукраїнської міжгалузевої
науково-практичної онлайн-конференції*

**«Українське суспільство
у перспективах розвитку:
історичний, соціально-політичний,
освітньо-педагогічний аспекти»**

26–31 березня 2025 року
*в межах XVI Міжнародної виставки
«Сучасні заклади освіти–2025»*

Київ
2025

Нестер А. А.,
д.т.н., доц.,
Хмельницький національний університет,
nesteranatol111@gmail.com

ІСТОРИЧНЕ МИНУЛЕ УКРАЇНИ І ЙОГО ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОЇ ДЕРЖАВИ

Війна торкнулася кожної української родини і назавжди залишить слід в генетичній пам'яті нашого народу. Про цю трагічну сторінку в історії України, яка пишеться сьогодні нашими громадянами, наші сучасники будуть довго пам'ятати. Вражають дані про загиблих, пропавших безвісти, закатованих, скалічених за 2 роки широкомасштабної війни, які супроводжуються телебаченням, соціальними мережами. Але війна не може та не повинна спиняти підготовку спеціалістів для військових потреб та дій в відновлювальний та мирний час.

У сучасному світі спеціаліст потребує широкого спектра навичок і компетенцій, які він має постійно розвивати протягом усього свідомого життя. Національна стратегія розвитку освіти в Україні передбачає інтегрування у європейський освітній простір, на засадах підходу в якому переважає компетентність.

Ключові слова: цивільна безпека, компетенція, ділова гра, воєнний стан

The war touched every Ukrainian family and will forever leave a mark in the genetic memory of our people. Our contemporaries will long remember this tragic page in the history of Ukraine, which is being written today by our citizens. The data on the dead, missing, tortured, maimed during 2 years of large-scale war, which are accompanied by television and social networks, are impressive. But the war cannot and should not stop the training of specialists for military needs and actions in reconstruction and peacetime.

In today's world, a specialist needs a wide range of skills and competencies, which he must constantly develop throughout his conscious life. The national strategy for the development of education in Ukraine envisages integration into the European educational space based on an approach in which competence prevails.

Key words: civil security, competence, business game, martial law

Повернення «вкраденого» історичного минулого Росією заради майбутнього України – це важлива тема, яка стосується не лише історії, а й майбутнього національної ідентичності та незалежності України.

За часів імперії, а згодом і радянської епохи, багато аспектів української історії були знецінені, перекручені або зовсім забуті. Російська імперія та її наступниця, Радянський Союз, активно сприяли переписуванню історії, щоб знищити чи принаймні нівелювати українську культурну та національну самобутність. Це стосувалося не лише подій, але й великих особистостей, які відіграли важливу роль у становленні української нації. Українці були змушені бачити свою історію через призму імперської пропаганди.

Те, що багато українців пережили у складі Російської імперії та Радянського Союзу, залишається живим болем у колективній пам'яті, адже були спроби стерти національні особливості, культуру, мову, а іноді й саме існування українського народу.

Сьогодні, у період після здобуття незалежності, Україна намагається відновити свою історичну правду. Це означає вивчення та повернення тих фактів і подій, які довгий час були замовчувані або фальсифіковані. Зокрема, йдеться про визнання героїв національної боротьби, таких як УПА, а також про повернення пам'яті про трагедії, як-от Голодомор, який часто був відкинутий або заперечений.

Повернення «вкраденого» історичного минулого – це також спроба України стати на власні ноги в контексті глобальної політики, не забуваючи про свою унікальність, культуру і спадщину. Це необхідно для того, щоб нові покоління мали чітке розуміння свого коріння та могли збудувати майбутнє, спираючись на власну історію, а не на імперські міфи чи чужі наративи. Відновлення історичної пам'яті та боротьба за її правдиве відображення – це важливий аспект формування незалежної, сильної та цивілізованої держави.

В контексті майбутнього України це має ключове значення, адже лише усвідомлення своєї історії та культури може допомогти українському народові зберегти свою ідентичність і рухатись до процвітання в умовах сучасних глобальних викликів.

Факти «вкраденого» історичного минулого України мають численні прояви, коли важливі етапи, постаті чи події української історії були спотворені, замовчувані або приписані до іншої держави, зокрема Російської імперії та Радянського Союзу. Повернення цих сторінок історії має велике значення для формування сучасної української ідентичності. Ось кілька основних фактів про «вкрадене» історичне минуле України:

Київська Русь – одна з найбільших і наймогутніших середньовічних держав, що існувала на території сучасної України, Росії та Білорусі. Хоча вона розпалася в середині XIII століття під натиском монголо-татар, культурні та релігійні здобутки цього періоду стали основою для формування української національної ідентичності. Хрещення Русі 988 року заклало основу для розвитку християнства в Україні, що сильно вплинуло на культуру та державність. Однак історія Київської Русі довгий час трактувалася через російську призму, де основну роль приписували Москві як спадкоємцю цієї держави. Проте саме Україна була центром цієї величної держави, і Київ був її столицею. Справжня роль Київської Русі в українській історії була значною мірою стерта з пам'яті, а історія Московії почала витісняти історію Київської Русі, що зменшувало її значення для українців [1]

Українське козацтво було важливою складовою історії та національної ідентичності. Запорізька Січ - це була фактично автономна українська держава, яка мала своє управління, армію та відстоювала незалежність. Це період боротьби за державну самостійність, що пізніше вплинуло на прагнення українців до відновлення незалежності. Проте в період після її знищення, особливо за часів імперії, роль козаків і Січі часто викривлялася, а інколи – зовсім замовчувалася. У радянській історіографії, зокрема, козацька доба розглядалася лише через призму боротьби з польськими панами та іншими ворогами, а її національний і політичний контекст не завжди висвітлювався.

Після Березневих статей 1654 року, коли Україна стала під протекторат Московії, гетьманщина зберігала певну автономію. Але поступово ця автономія зникала, а історія Гетьманщини подавалася як частина загальноросійської історії, що призвело до викривлення фактів про державність та право українців на самовизначення. Спільна історія козацьких гетьманів та Московії довгий час трактувалася не як українська боротьба за автономію, а як етап об'єднання українських земель з Московією.

Впродовж XVI - XVIII століття територія України була розділена між двома великими імперіями. Процес русифікації та знищення національної ідентичності українців через політику асиміляції залишив глибокий слід у свідомості нації. Водночас українські культурні та наукові діячі почали розвивати національну ідею, що стало основою для боротьби за незалежність у XX столітті.

Одна з найболючіших сторінок української історії – це Голодомор, штучно спричинений голод, який забрав мільйони життів. Спочатку радянська влада намагалася замовчувати масштаби трагедії, а пізніше – перекичувати причини та наслідки. Радянська пропаганда подала Голодомор як загальносоюзну проблему, пов'язану з неврожаями, хоча реальні причини були політичними та економічними (масові репресії, конфіскації продовольства, жорстокий контроль над селянством). Лише після здобуття незалежності, починаючи з 1990-х років, Україна почала відновлювати правду про Голодомор як геноцид проти українського народу.

Під час революційних подій в Російській імперії 1917-1921 років Україна проголосила свою незалежність, а в Києві було утворено Українську Народну Республіку. Однак після поразки в боротьбі проти більшовиків і встановлення радянської влади на території України, ці події були спрощені або навіть викреслені з історії. Про національно-визвольний рух 1917-1921 років стало відомо значно пізніше, і навіть сьогодні багато українців не мають чіткої уяви про боротьбу за незалежність у цей період [2].

Україна пережила два великих потрясіння: першу і другу світові війни. Після Другої світової війни Україна стала частиною Радянського Союзу, що

супроводжувалося репресіями, голодоморами та обмеженням культурної свободи. Однак, навіть в умовах тоталітаризму, український народ зберіг свою національну самосвідомість, що виявилось в прагненні до незалежності в кінці 1980-х – на початку 1990-х років.

Внесок України у перемогу над нацизмом також був знецінений. Українці билися на всіх фронтах війни, а територія України стала ареною важких боїв і великих жертв. Однак радянська історіографія часто підкреслювала лише участь Червоної армії, замовчуючи роль українців у боротьбі за свободу. Більше того, націоналістичні сили, які боролися з нацистами, так звані ОУН та УПА, часто зображувалися як вороги радянської влади, а не як частина загальносоюзної боротьби проти фашизму.

Оголошення незалежності в 1991 році стало кульмінацією боротьби за національну автономію, яка тривала століттями. Проголошення незалежності не лише стало відновленням суверенітету України, а й започаткувало новий етап у розвитку держави, її політичної системи та міжнародних відносин.

Протягом радянської епохи українська культурна еліта зазнавала переслідувань. Одним із найбільш трагічних моментів є масові репресії 1930-40-х років, коли тисячі діячів культури, науки, мистецтва, літератури, а також звичайних громадян стали жертвами сталінських чисток. Втрата цієї еліти мала величезний вплив на культурне та інтелектуальне життя країни, а її значення в історії часто намагалися заглушити.

Під час існування Радянського Союзу історія України була переписана відповідно до інтересів Москви. Велика частина української історії, яка мала національний характер або суперечила офіційній ідеології, була або замовчувана, або фальсифікована. Багато важливих подій і особистостей, таких як Мазепа, Шевченко, Іван Франко, а також інші діячі національного руху, були піддані критиці, часто з образливими або принизливими оцінками.

Події 2013-2014 років, які привели до Революції гідності, показали глибоке прагнення українців до європейських цінностей, демократії та справедливості. Протистояння з Росією, що досягло свого апогею у війні на сході України, продовжує залишатися важливим фактором в сучасному розвитку держави. Повернення «вкраденого» історичного минулого України - це важливий процес для відновлення національної пам'яті та формування повноцінної історичної свідомості. Відновлення правди про минуле допомагає українцям краще розуміти своє місце в історії, а також зміцнює національну ідентичність та прагнення до самостійності. Які ж ключові елементи української національної ідентичності ми можемо визначити.

Українська мова є основним маркером національної ідентичності. Вона є не тільки засобом комунікації, а й важливим елементом культурної спадщини. Мова

об'єднує людей, дає змогу передавати традиції, літературу, пісні, фольклор. Вона визначає не тільки самобутність, а й спосіб мислення, систему цінностей.

Українська історія – це важлива складова ідентичності, яка формує відчуття належності до нації. Важливими етапами є такі події, як боротьба за незалежність, козацька доба, боротьба з імперіями (Російська імперія, Австро-Угорщина), національно-визвольні рухи, Голодомор, Друга світова війна, Революція Гідності та інші значущі моменти, які підкреслюють боротьбу за свободу, гідність і незалежність.

Українська культура є надзвичайно багатою і різноманітною, що відображається в музиці, танцях, народному мистецтві, літературі, образотворчому мистецтві та архітектурі. Традиції, як-от свята (Різдво, Великдень, Івана Купала) та обряди, що передаються через покоління, також є важливими елементами ідентичності. Українська кухня, вишиванки, народні пісні та звичаї також відображають характер нації.

Українці мають спільні моральні цінності, такі як повага до родини, традицій, гостинність, взаємопідтримка і солідарність, які відображають важливі соціальні аспекти національної ідентичності. Величезне значення мають свобода, гідність, боротьба за права людини – це ті цінності, які стали основою під час боротьби за незалежність.

Великий вплив на національну ідентичність мають постаті, які стали символами боротьби за незалежність і свободу. Це такі діячі, як Іван Мазепа, Тарас Шевченко, Василь Стус та інші, чия боротьба за права українців і їхнє самовизначення має вагомий значення для нації.

Природа та земля, на якій живе український народ, також є важливою частиною національної ідентичності. Україна має унікальні природні ландшафти – від Карпатських гір до степів, від Дніпра до Чорного моря. Природні багатства та територія стали частиною культурної спадщини, а прив'язка до рідної землі, традиційного сільського способу життя, села є глибоко вкоріненою в національній свідомості.

Ствердження національної ідентичності нерозривно пов'язане з прагненням до незалежності. Українці прагнули та продовжують прагнути до суверенітету, самовизначення і розвитку як незалежна держава. Це зокрема підкреслюється через важливі моменти, як здобуття незалежності у 1991 році, Революція Гідності 2014 року, сучасна війна з Росією, а також підтримка європейських і глобальних прагнень країни.

Символіка, така як герб, прапор, гімн – це ключові елементи, які посилюють відчуття національної єдності. Традиційні ритуали, як-от святкування важливих національних свят, демонструють єдність народу. Вишиванка, тризуб, блакитно-жовтий прапор – це ті атрибути, що нагадують про зв'язок з історією, культурою та боротьбою за незалежність.

Боротьба за незалежність, гідність та свободу є важливим елементом національної свідомості українців. Історичні події, як-от Голодомор, боротьба з нацизмом, радянським тоталітаризмом, а також сучасна війна з Росією, формують колективний досвід, який посилює відчуття єдності та національної гідності.

Національна ідентичність українців спирається на принципи єдності та солідарності. Українці можуть згуртуватися у важкі часи, зберігаючи свою культуру, звичаї та інтереси, навіть попри численні зовнішні виклики. Це також стосується відносин з іншими народами, зокрема з країнами Європи, у напрямку до інтеграції в міжнародне співтовариство. Загалом, національна ідентичність України є багатогранною і різноманітною, але вона об'єднана спільними цінностями, історією, боротьбою за свободу, культурою та мовою. Всі ці елементи разом формують відчуття єдності, яке дає змогу українцям зберігати свою самобутність у будь-яких умовах.

Українська національна ідентичність є результатом багатовікового процесу, в якому переплітаються історичні, культурні та політичні чинники. Зв'язок з минулим, національні символи, мова, традиції і прагнення до самобутності стали основними елементами сучасної української ідентичності. Вона продовжує розвиватися в контексті новітніх політичних подій і міжнародних відносин.

Україна є країною з багатонаціональним населенням, в якому проживають не тільки етнічні українці, але й представники різних національностей (росіяни, поляки, євреї, татари та інші). Однак, попри таку різноманітність, українська національна ідентичність об'єднує людей через спільні цінності, мову та історичні переживання.

Релігія, зокрема православ'я та греко-католицизм, відіграє значну роль у формуванні української національної ідентичності. Релігійні традиції, церкви та святі місця є важливими для відчуття духовного зв'язку з нацією та її культурною спадщиною. Українська православна церква, а також Українська греко-католицька церква стали важливими інститутами, що сприяли збереженню національної ідентичності, особливо в періоди під іноземним владарюванням.

Українська національна ідентичність є багатогранною і складною, об'єднуючи в собі мову, історичну пам'ять, культуру, традиції, символи, політичну свідомість і релігійні уявлення. Вона постійно розвивається та змінюється в контексті нових соціально-політичних реалій, але її основи залишаються стабільними, формуючи єдину націю з глибоким відчуттям самобутності та гордості. Ось деякі основні традиції та символи, які є важливими елементами української національної ідентичності.

Різдво Христове та Великдень є основними християнськими святами в Україні, і вони мають глибоке коріння в національних традиціях. Різдвяні

обряди, такі як "колядування" (співи колядок) та святкова вечеря з 12 страв, є важливою частиною українського народного життя. Великдень також супроводжується багатьма звичаями: освяченням пасок, крашанок, а також традицією "кластися в землю" (весняні обряди).

Свято Івана Купала, що припадає на ніч з 6 на 7 липня, є однією з найважливіших традиційних свят в Україні. Це свято, що пов'язане з літнім сонцестоянням, відзначається вогнищами, танцями навколо багаття, плетінням вінків і пусканням їх на воду, а також пошуком "флінтів" – чарівних квітів папороті. Свято символізує єдність людини з природою і духовну чистоту.

Українські весільні традиції багаті на символіку та обряди. Одним із основних є "вінчання", що символізує єдність подружжя перед Богом. Важливими елементами є обряд "батьківський благословінь" та хороводи.

У зимовий період українці співають колядки та щедрівки, що є частиною народних обрядів. Колядки виконуються на Різдво, а щедрівки – на Старий Новий рік (13 січня). Колядники часто обходять домівки, співаючи пісні та бажаючи добробуту. Це важлива традиція, яка згуртовує громаду, досить поширено збереглась в західних районах України, тобто там, куди пізніше прийшла радянська влада.

Українські традиційні ремесла, такі як вишивка, ткацтво, гончарство, є частиною національної ідентичності. Вишиванки (вишиті сорочки) часто є символом національної гордості, і кожен регіон України має свої особливості вишивки.

Тризуб – офіційний герб України, який є важливим національним символом. Його історія налічує більше тисячі років, і він був використовуваний ще в часи Київської Русі як герб князя Володимира Великого. Тризуб символізує тріумф, силу, єдність та самостійність українського народу.

Жовто-блакитний прапор є національним символом України. Жовтий колір символізує золоті пшеничні поля, які є основою економіки та культури України, а блакитний – безхмарне небо та мир. Прапор є важливим атрибутом національної гордості та незалежності.

Гімн України, "Ще не вмерла Україна", написаний Павлом Чубинським, є символом національної єдності та боротьби за свободу. Текст гімну закликає до боротьби за незалежність і національне відродження.

Калина – це один із символів України, який є частиною народної культури. Вона є символом життя, краси та національної гідності. Калина часто зображується в народних піснях, вишивках, а також у творах літератури.

Птахи, такі як сокіл та лелека, є також важливими символами української національної ідентичності. Сокіл символізує вільний дух та силу, а лелека – повернення до рідної землі та родинні зв'язки. Лелека також є символом весни та надії українських громадян.

Вишиванка – це не просто одяг, а символ української ідентичності. Вишиті сорочки з унікальними орнаментами, які мають свої традиції в кожному регіоні, стали важливим елементом національної гордості. Вони символізують зв'язок з історією, культурою та народними звичаями.

Малий герб -Козак як символ є важливою частиною української історії та культури. Запорізьке козацтво стало уособленням боротьби за свободу, незалежність і самостійність. Образ козака в національних символах часто асоціюється з боротьбою за права і свободу українців.

Традиції та символи української національної ідентичності є глибоко вкоріненими в культурній, релігійній та історичній спадщині народу. Вони формують почуття єдності, патріотизму та національної гордості. Сучасна Україна продовжує зберігати ці традиції, одночасно адаптуючи їх до нових умов, що зміцнює національну свідомість і єдність українців у сучасному світі.

Історичне минуле визначає майбутнє України, зокрема через такі аспекти:

- Постійна боротьба за збереження незалежності формує у населення глибоке усвідомлення важливості суверенітету та самостійності.

- Політичний устрій та реформи: Періоди бездержавності та підпорядкування іноземним імперіям залишили в українському суспільстві глибоке прагнення до демократичних змін і реформ.

- Міжнародні відносини: Історичні зв'язки з Європою і протистояння з Росією визначають майбутні орієнтири України, зокрема в контексті її євроінтеграції та боротьби за незалежність на міжнародній арені.

Історія України, сповнена боротьби, втрат і відновлення, є невід'ємною частиною національної свідомості. Вона формує велику частину сучасних цінностей, на яких Україна будує своє майбутнє, орієнтуючись на європейські стандарти, демократію та суверенітет.

Формування сучасних цінностей в Україні, безумовно, має великий вплив на її майбутнє. Ці цінності виникли під впливом історичних подій, боротьби за незалежність, культурних, політичних і соціальних процесів. Вони стають основою для розвитку національної ідентичності, внутрішньої політики та міжнародних відносин, а також для адаптації України до глобальних викликів. Ось кілька ключових аспектів того, як цінності формують майбутнє країни:

Відновлення незалежності у 1991 році та Революція гідності 2013-2014 років стали вирішальними моментами, які сприяли формуванню в Україні глибоких демократичних цінностей. Прагнення до прав людини, свободи слова, справедливості та рівності закріплені в основних принципах української політики. Тенденція до демократії, повага до прав людини та принципу верховенства права стали важливими напрямками розвитку в країні. Сучасні реформи, боротьба з корупцією, і прагнення до євроінтеграції – це частина

широкого процесу модернізації українського суспільства, спрямованого на побудову справедливого, відкритого і цивілізованого державного устрою.

Історичні випробування, боротьба за незалежність, а також прагнення до збереження культурної та мовної самобутності формують в українців сильне відчуття національної ідентичності. Мова, культура, традиції, релігійна спільнота і історична пам'ять є важливими компонентами цієї ідентичності. Сьогодні українці все більше відчують свою єдність і прагнуть зміцнити країну, створюючи єдину і незламну націю, незважаючи на зовнішні та внутрішні виклики.

Євромайдан та події 2013-2014 років стали важливим етапом, коли українці висловили своє прагнення до інтеграції в Європейський Союз і підтримки європейських цінностей – свободи, демократії, прав людини та економічного процвітання. Орієнтація на європейські стандарти в економіці, правосудді, освіті та інших сферах життя стає важливим фактором для розвитку України в майбутньому. Ці цінності допомагають формувати державну політику та стратегічний напрямок країни, зокрема у відносинах із західними партнерами.

Україна, особливо після анексії Криму та війни на Донбасі, усвідомила важливість національної єдності та солідарності в умовах загроз. Патріотизм, готовність захищати свою батьківщину, підтримка та допомога один одному в кризові моменти стали важливими цінностями для українців. Це також допомогло згуртувати населення в боротьбі за незалежність і продовжує сприяти зміцненню національного духу, навіть в умовах війни.

Принципи свободи, інновацій та прогресу в Україні стали рушійними силами для проведення реформ, спрямованих на вдосконалення економіки, судової системи, освіти та інших державних інститутів. Важливими є цінності прозорості, підзвітності та боротьби з корупцією. Ці процеси формують основи для сталого економічного розвитку, підвищення якості життя та забезпечення добробуту громадян. Реформи є ключовим фактором для подолання старих пострадянських схем і побудови нової, ефективної і прозорої системи управління.

У сучасному світі Україна також орієнтується на глобальні виклики, зокрема на зміни клімату, міжнародну безпеку та економічні проблеми. Прагнення до співпраці з міжнародними організаціями, зокрема з ООН, ЄС, НАТО, і інтеграція в міжнародні економічні та політичні процеси сприяють формуванню цінностей відповідальності, мирного співіснування та розв'язання конфліктів. Загалом, ці цінності стали фундаментом для розвитку України як сучасної європейської держави. Вони сприяють формуванню єдиної і сильної нації, яка може ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні виклики, будувати демократичне суспільство, зміцнювати економіку та міжнародні відносини.

Сучасні цінності України є тим орієнтиром, який веде країну до стабільного, мирного та процвітаючого майбутнього.

Сучасні можливості України для побудови демократичного суспільства базуються на ряді факторів, що сформувалися внаслідок історичних подій, економічних змін, соціальних трансформацій та міжнародних відносин. Україна, після здобуття незалежності в 1991 році і, особливо, після Революції гідності 2013-2014 років, має реальні можливості для побудови демократичного та стабільного суспільства. Однією з основних можливостей для побудови демократичного суспільства є продовження реформ у різних сферах – від судової системи до економіки та управління. Україна вже зробила значні кроки в таких сферах, як:

- Судова реформа: Підвищення незалежності судів, боротьба з корупцією в судовій системі і впровадження нових процедур для забезпечення правосуддя.

- Антикорупційні реформи: Створення нових інститутів, таких як НАБУ (Національне антикорупційне бюро України) та НААЗ (Національне агентство з питань запобігання корупції), які працюють над викоріненням корупції в державних структурах.

- Децентралізація: Передача значної частини повноважень на місцеві органи влади, що дозволяє покращити управління на місцях та сприяє більшій прозорості в прийнятті рішень.

Ці реформи сприяють формуванню основ демократичного суспільства, де є чітке розмежування влади, забезпечення верховенства права, а також прозорість і підзвітність органів державної влади.

- Громадянське суспільство та активність населення. Однією з найбільших сил, яка допомагає Україні рухатися в бік демократичних змін, є активне громадянське суспільство. Під час Революції гідності українці продемонстрували високу громадянську свідомість і готовність боротися за свої права. Цей дух активізму продовжується й сьогодні через:

- Неурядові організації: Велика кількість організацій працює над просуванням прав людини, моніторингом виборів, боротьбою з корупцією та іншими важливими напрямками.

- Громадські рухи: Від боротьби за права жінок до екологічних ініціатив – українці активно працюють над покращенням суспільних умов через участь у різноманітних громадських рухах.

- Вільні медіа: Незалежні ЗМІ відіграють ключову роль у забезпеченні демократичних процесів, адже вони інформують населення про політичні та соціальні події, а також забезпечують відкритість державних інститутів.

Активне громадянське суспільство в Україні стає важливим важелем для забезпечення демократичних змін і контролю за діяльністю влади.

- Європейська інтеграція та міжнародна підтримка. Україна поставила собі мету інтеграції в Європейський Союз і НАТО, що створює реальні можливості для розвитку демократичних інститутів. Європейські цінності, такі як верховенство права, свобода слова, демократичні вибори та права людини, стали важливим орієнтиром для України. Міжнародна підтримка, як у вигляді фінансових ресурсів, так і в контексті реформування інституцій, значною мірою прискорює демократичні зміни. Україна отримує допомогу в таких важливих сферах:

- Фінансова допомога від ЄС та міжнародних організацій на проведення реформ і боротьбу з корупцією.

- Технічна та експертна допомога для модернізації державних установ і судової системи.

- Політична підтримка у боротьбі з зовнішньою агресією (зокрема, через санкції проти Росії та дипломатичну підтримку).

Це дає Україні додаткові інструменти для зміцнення демократичних процесів та інтеграції в європейські структури.

- Молодь як рушійна сила змін. Молоде покоління відіграє важливу роль у створенні демократичного суспільства в Україні. Молодь активно залучена до громадської діяльності, волонтерства та політики. Вони є рушійною силою в організації протестів, соціальних кампаній і змін, спрямованих на забезпечення прав і свобод громадян.

- Цифрові технології та електронне врядування. Застосування цифрових технологій і розвиток електронного урядування є важливим інструментом для побудови прозорого і підзвітного державного апарату. Впровадження таких інструментів, як прозорро (система для публічних закупівель), електронні паспорти та реєстрація земельних ділянок, покращують прозорість і відкритість державних процесів.

Висновок. Можливості України для побудови демократичного суспільства ґрунтуються на ряді факторів – від активного громадянського суспільства до інтеграції в європейські та міжнародні структури. Україна має значний потенціал для розвитку, однак це потребує тривалої роботи на всіх рівнях: від боротьби з корупцією до реформування політичних і економічних інститутів. Реформи, активність населення, а також міжнародна підтримка дозволяють Україні рухатися в бік стабільного демократичного суспільства, незважаючи на численні виклики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Історія України URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8 (дата звернення: 14.03.2025).
2. Британ В. Т., Висоцький О. Ю. Історія України з давнини до початку XXI століття.–Дніпро: НМетАУ, 2007.– 170 с.